

Anti- pestprotocol

Inhoudsopgave

Vooraf	4
1. Pesten.....	5
Wat is pesten?.....	5
Hoe wordt er gepest?	5
De gepeste leerling	5
Mogelijke signalen van gepest worden (ook van belang voor ouders)	6
2. Algemene tips voor medewerkers	7
3. Rollen die passen bij een pestsituatie.....	8
Slachtoffer:.....	8
Assistent:.....	8
Versterker:	8
De meelopers	8
Verdediger:	8
Buitenstaander:.....	8
De pester	8
4. Het anti-pestprotocol.....	9
De Anti-pestcoördinator	11
5. HET STAPPENPLAN NA EEN MELDING VAN PESTEN	12
6. Richtlijnen voeren van een gesprek met leerling.....	14
7. Richtlijnen voeren van een gesprek met de gepeste leerling.....	15
Bijlage – No Blame methode.....	16

Vooraf

Dit is het anti-pestprotocol van het Amadeus lyceum te Vleuten. Enerzijds bevat het richtlijnen bij geconstateerd pestgedrag, anderzijds bevat het ook voorwaarden en activiteiten die pesten kunnen voorkomen.

Veel van wat er in dit boekje staat, wordt al meerdere jaren toegepast binnen het Amadeus Lyceum. In die jaren hebben we opnieuw gemerkt, dat alles wat we willen doen voor onze leerlingen valt of staat bij de signalering en/of melding van pestgedrag. Het signaleren en het melden blijft een aandachtspunt, zodat de leerling met zijn probleem niet alleen blijft staan. Dit protocol is erop gericht om alle volwassenen (het schoolpersoneel en de ouders) en het liefst ook jongeren op de hoogte te brengen, van alles wat de school wil doen om een zo veilig mogelijk schoolklimaat te scheppen.

Het heeft als belangrijkste doel om het vertrouwen van allen te winnen op een gebied waar nog te vaak wantrouwen overheerst. De acties die we ondernemen zijn niet statisch. Afhankelijk van alle andere ontwikkelingen binnen de school, zal ook het handelen rond pesten zich verder ontwikkelen. In dat geval zal dit protocol aangepast worden. Met dank aan het Nederlands Jeugd Instituut.

1. Pesten

Wat is pesten?

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend. Over de redenen waarom mensen zich agressief gedragen, bestaan allerlei theorieën. Volgens de ene theorie is geweld een onontkoombaar verschijnsel, dat op zijn best op een acceptabele wijze kan worden gekanaliseerd. Volgens een andere theorie komt geweld voort uit frustratie en kan dit worden voorkomen door ontevredenheid weg te nemen, de agressie opwekkende omgeving om te vormen en reflectie op het gedrag te stimuleren. Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten leerkrachten en anderen niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan. Experts en onderwijsondersteunend personeel hebben echter een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar de leerlingen. Voor mentoren betekent het dat ze groeps gesprekken houden, aandacht hebben voor de groeps sfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

Hoe wordt er gepest?

Met woorden: vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen, met bijnamen aanspreken, gemene briefjes, mailtjes, appjes schrijven. Lichamelijk: trekken aan kleding, duwen en sjorren, schoppen en slaan, krabben en aan haren trekken. Achtervolgen: opjagen en achterna lopen, in de val laten lopen, klem zetten of rijden, opsluiten. Uitsluiting: doodzwijgen en negeren, uitsluiten van feestjes en bij groepsopdrachten. Stelen en vernielen: afpakken van kledingstukken, schooltas en/of schoolspullen, kliederen op boeken banden lek prikken, fiets beschadigen. Afpersing: dwingen om geld of spullen af te geven, het afdwingen om iets voor de pester te doen.

De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te kiezen, dus in onveilige situaties. Leerlingen die gepest worden doen vaak andere dingen of hebben iets wat anders is dan de meeste van hun leeftijdgenoten: ze bespelen een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet. Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- schaamte
- angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het dan nog erger wordt
- het probleem lijkt onoplosbaar
- het idee dat het niet mag klikken

Mogelijke signalen van gepest worden (ook van belang voor ouders)

- Niet meer naar school willen
- Niet meer over school vertellen thuis
- Nooit meer andere jongeren mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden
- Slechtere resultaten op school dan vroeger
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben
- De verjaardag niet willen vieren
- Niet buiten willen spelen
- Niet alleen een boodschap durven doen
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn
- Zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven

2. Algemene tips voor medewerkers

Constructieve feedback geven:

Geef constructieve feedback aan leerlingen die betrokken zijn bij pestgedrag. Dit moet gericht zijn op gedrag, niet op de persoon.

Conflictoplossing:

Introduceer methoden voor conflictoplossing, zoals onderhandeling en compromissen sluiten. Dit kan leerlingen helpen om vreedzaam met elkaar om te gaan.

Wees proactief:

Zorg voor duidelijke regels en verwachtingen met betrekking tot gedrag en pesten.

Luister actief:

Moedig leerlingen aan om over hun ervaringen te praten. Geef ze de ruimte om hun gevoelens en gedachten te uiten.

Oordeel niet:

Toon begrip en empathie. Vermijd negatieve opmerkingen of beschuldigingen.

Stel open vragen:

Gebruik open vragen om meer informatie te verzamelen. Laat leerlingen zelf reflecteren op de situatie en hun eigen gedrag. Vraag hen wat zij denken dat er gedaan kan worden om het pestprobleem op te lossen.

Benadruk het belang van respect:

Leg uit dat respect voor anderen een fundamentele waarde is en dat pesten niet getolereerd wordt.

Neem pestgedrag serieus:

Pesten is schadelijk en kan ernstige gevolgen hebben voor slachtoffers. Neem klachten serieus en handel ernaar.

Wees neutraal:

Handel objectief en onpartijdig bij het onderzoeken van pestincidenten.

Bied ondersteuning:

Werk samen met de ouders van betrokken leerlingen om het probleem op te lossen.

Intervenieer en volg op:

Neem passende maatregelen om het pesten te stoppen en volg de situatie op om ervoor te zorgen dat het niet terugkeert. Plan vervolgfafspraken in om op de hoogte te blijven.

Onderwijs over pesten:

Organiseer lessen of activiteiten over pesten en de gevolgen ervan. Stimuleer respect en acceptatie van diversiteit in de klas. Leer de leerlingen over het ['bystander effect'](#) en de kracht van de ['first follower'](#).

Wees een rolmodel:

Toon zelf respectvol gedrag en bevorder dit bij andere docenten en leerlingen.

3. Rollen die passen bij een peestsituatie

Slachtoffer:

Dit is de persoon die het doelwit is van de pesterijen. Het slachtoffer kan fysiek, verbaal, sociaal of online gepest worden.

Assistent:

De assistent begint zelf niet met pesten, maar gaat meedoen zodra iemand anders begonnen is. De assistent helpt de pester dus.

Versterker:

Versterkers pesten zelf niet maar lachen om de pester of moedigen deze aan. De versterkers geven de pester het gevoel dat pesten leuk of grappig is.

De meelopers

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen. De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen.

Verdediger:

Gelukkig zijn er ook verdedigers. Zij helpen het slachtoffer. Dat kan door tegen de pester te zeggen dat hij of zij moet ophouden, maar ook door bijvoorbeeld met het slachtoffer naar iemand van school te gaan.

Buitenstaander:

Buitenstaanders weten meestal wel dat er gepest wordt, maar bemoeien zich er niet mee. Dit kan het slachtoffer het gevoel geven dat zij het niet zo erg vinden dat er gepest wordt. Omstanders kunnen invloed hebben op de situatie door hun reactie - ze kunnen ingrijpen en hulp bieden aan het slachtoffer, of ze kunnen passief blijven en niets doen.

De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer vraagt er immers om gepest te worden. Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een expert is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau)
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid)

JOUW ROL IN EEN ONLINE RUZIE...

SLACHTOFFER

COMMENTER

VOLGER/ NIET INGRIJPER

MENSEN BETREKKER

BEHEERDER

ONRUSTSTOKER

'LIKER'

PESTER

4. Het anti-pestprotocol

- Uitgangspunten
- De vijfsporenaanpak
- Preventieve maatregelen

Het anti-pestprotocol vormt de verklaring van de vertegenwoordiging van de school en de ouders waarin is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaan aanpakken.

Uitgangspunten

Een dergelijk protocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

1. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen; leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen. Met het ondertekenen van het Nationaal onderwijsprotocol (zie bijlage I) laten alle betrokken partijen zien, dat zij bereid zijn tot samenwerking om de problemen rond pesten aan te pakken.
2. De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
3. Experts en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
4. De school dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het antipestprotocol).
5. De school ontplooit preventieve (les)activiteiten.

De vijfsporenaanpak

Door het ondertekenen van het Nationaal onderwijsprotocol heeft de school zich verbonden aan de vijfsporenaanpak. Dit houdt in:

De algemene verantwoordelijkheid van de school

- De school zorgt dat de directie, de mentoren en de experts voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten.
- De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is.

Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt

- Het probleem wordt serieus genomen
- Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurt
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen
- Het aanbieden van hulp door de leerlingbegeleider

Het bieden van steun aan de pester

- Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester
- De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen
- Wijzen op gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag
- Het aanbieden van hulp door de leerlingbegeleider

Het betrekken van de middengroep bij het probleem

De mentor bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. De mentor komt hier in de toekomst op terug.

Het bieden van steun aan de ouders

- Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen.
- De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken.
- De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind .
- De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.

De ouders van leerlingen die gepest worden, hebben er soms moeite mee dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een training aan bijdragen.

Preventieve maatregelen

Elke mentor bespreekt ergens aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd.

In de brugklas wordt aandacht besteed aan omgangsvormen en werken aan de goede groep in één of meerdere studielessen. Tijdens deze studielessen wordt het verschil besproken tussen plagen en pesten. De mentor kan ervoor kiezen om de leerlingen, aan het eind van deze les(sen), een aantal samen gemaakte afspraken betreft omgang met elkaar te laten ondertekenen.

Indien een mentor of expert daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd. Van de gesprekken rondom pesten worden aantekeningen gemaakt, die door de mentor worden bewaard in het leerlingvolgsysteem van zowel de pester als het slachtoffer.

Contract "veilig in school"

Ik vind dat iedereen zich veilig moet voelen in school. Daarom houd ik mij aan de volgende afspraken:

- Ik accepteer de ander zoals hij is en ik discrimineer niet
- Ik scheld niet en doe niet mee aan uitlachen en roddelen
- Ik blijf van de spullen van een ander af
- Als er ruzie is, speel ik niet voor eigen rechter
- Ik gebruik geen geweld en bedreig niemand, ook niet met woorden
- Als iemand mij hindert, vraag ik hem of haar duidelijk daarmee te stoppen
- Als dat niet helpt, vraag ik een expert, mentor of domeinbeheerder om hulp

De Anti-pestcoördinator

Om er voor te zorgen dat het Anti-pestprotocol actueel blijft en ingezet wordt hebben we op het Amadeus twee Anti-pestcoördinatoren (APC) dit zijn Els van Barneveld en Tomas Meijer. Zij dragen de volgende taken als APC:

(Mede)verantwoordelijkheid voor schoolveiligheid

- Zorgen voor de ontwikkeling van schoolregels en afspraken over pesten
- Zorgen dat de schoolregels leven binnen de school
- Zorgen dat er een sanctiebeleid is.
- Zorgen dat preventieve maatregelen worden genomen om de veiligheid op school te vergroten.

Klankbord voor leerlingen, ouders en onderwijspersoneel

- Zorgen dat leraren weten hoe te handelen in een pestsituatie
- Zorgen dat er actuele kennis is bij iedereen in het team over pesten en groepsprocessen.
- Vragen van leraren over de aanpak van pesten beantwoorden en advies geven over de aanpak van een pestsituatie
- Informeren en adviseren over het inzetten en gebruik van anti-pestprogramma's en lessen over pesten.

Zicht hebben op de beleving en veiligheid, incidenten en mogelijke risico's

- Zorgen dat (pest)incidenten geregistreerd worden.
- Zorgen dat de verplichte monitoring van de veiligheidsbeleving van leerlingen wordt uitgevoerd.
- In kaart brengen van risico's en onveiligheid aan de hand van incidenten en monitoring.
- Preventieve maatregelen voeren naar aanleiding van onveilige situaties en pestincidenten.

(Voorbeeldtaken Coördineren Anti-pestbeleid en Aanspreekpunt Pesten /, 2022)

Het inzetten van een anti-pest coördinator

Als je de hulp van een APC wil inschakelen kan dat door een mail te sturen naar antipesten@amadeuslyceum.nl Tomas of Els kunnen je vervolgens adviseren via mail, of een afspraak inplannen om de situatie te bespreken. Het is ook mogelijk om als OT een APC uit te nodigen tijdens een ervaring om zo met een groep collega's een casus te bespreken.

Belangrijk om te weten is dat de APC een pestsituatie niet overnemen van collega's. Ze hebben een begeleidende, adviserende rol in de situatie.

5. HET STAPPENPLAN NA EEN MELDING VAN PESTEN

ÉÉNZIJDIG PESTEN

één leerling of een kleine groep voelt zich gepest/buitengesloten op basis van uiterlijk, gedrag, gevoelens of sociale uitingsvormen.

MELDING PESTEN

1

MELDING/ SIGNALEREN PESTGEDRAG

- Mentoren/ OT inlichten.
- Is er fysiek geweld gebruikt of sprake van een ernstige bedreiging die de veiligheid voor de leerling (of anderen) in gevaar brengt? Ga direct naar stap 6

OT/ MENTOR VAN (GEPESTE) LEERLING:

- Gesprek inplannen met gepeste leerling(en) ZSM:

Tijdens het gesprek:

- Gesprek volgens de richtlijnen uit anti pestprotocol (blz 13).
- Verzamelen bewijs zoals screenshots, beelden etc.

Wil de leerling niet geholpen worden vanwege angst? Behandel dit dan als een anonieme melding; geef dit aan. Er wordt dan geen naam genoemd bij de andere partij (geef dit bij de overdracht aan de collega duidelijk door!). Stappenplan wordt wel doorlopen, we willen wel dat het ongewenste gedrag van de ander stopt.

Na afspraak:

- Mentoren/OT betrokken leerling(en) inlichten. Let op NO BLAME. Indien nodig (eigen inschatting) ouders gepeste leerling inlichten.
- Mentor/OT van andere betrokken leerling(en) gaat naar stap 2

2

OT/ MENTOR VAN BETROKKEN LEERLING(EN):

- Dit gesprek dient zo snel mogelijk ingepland te worden na het gesprek met de gepeste leerling. Let op NO BLAME.

Voorafgaand aan de afspraak:

- Magister checken op eerdere incidenten (is het niet de eerste keer? Ga naar stap 5)
- Inlezen over schoolregels en social media protocol.
- Informatie over de situatie bij andere mentoren/ anti pest protocol ophalen.

Tijdens het gesprek:

- Gesprek volgens de richtlijnen uit anti pestprotocol (blz 14).

Na het gesprek:

- Bepalen of en welke schoolregels overschreden zijn en of er dus schoolconsequenties zijn.
- Notitie in Magister (Voor wie is dit zichtbaar?)
- Terugkoppeling andere mentor(en)/ OT over situatie
- Ga door naar stap 3

3

MENTOREN, OT - INDIEN GEWENST-

- Gesprek tussen betrokkenen leerlingen faciliteren met daarin het onderling delen en maken van afspraken.

- Afspraken noteren in Magister
- Contact onderhouden met de beide partijen en checken of situatie verbeterd is. Na twee weken nieuw gesprek met leerlingen om voortgang te checken.

4

BIJ HET NIET NAKOMEN VAN DE AFSPRAKEN (EERSTE KEER)

5

- Mentor/ OT gaat opnieuw het gesprek met de leerling aan.
- Nieuwe afspraken maken.
- Ouders inlichten (mail of telefonisch).
- Notitie in Magister (zichtbaar voor ouders).
- Anti pest coördinator vragen voor advies over bv inzetten No Blame of interventie met grote groep.

HERHAALDELIJK NIET AAN AFSPRAKEN HOUDEN / OF ERNSTIGE BEDREIGING

- Betrekken teamleider.
- Ouders naar school laten komen.
- Consequenties zoals bv (interne) schorsing. En indien nodig hulp voor de gepeste leerling of pester regelen.

6

RUZIE TUSSEN "VRIENDEN/GROEPEN"

Twee (groepen) leerlingen hebben een conflict wat uit de hand dreigt te lopen

MELDING PESTGEDRAG / RUZIE

MELDING/ SIGNALEREN PESTGEDRAG/ RUZIE

1

- Betrokken leerlingen in kaart brengen.
- Mentoren/ OT inlichten en samen casus bespreken.
- Is er fysiek geweld gebruikt of sprake van een ernstige bedreiging die de veiligheid voor de leerling (of anderen) in gevaar brengt? Ga direct naar stap 6

OT/ MENTOREN GAAT IN GESPREK MET BETROKKEN LEERLING

- Dit gesprek dient zo snel mogelijk ingepland te worden. Stem dit af met andere mentoren.

Voorafgaand aan de afspraak:

- Magister checken op eerdere incidenten (is het niet de eerste keer? Ga naar stap 5)
- Inlezen over schoolregels en social media protocol.
- Informatie bij andere mentoren/anti pest protocol ophalen.

2

Tijdens het gesprek:

- Gesprek volgens de richtlijnen uit anti pestprotocol (blz 13).
- Verzamelen bewijs zoals screenshots, beelden etc.

Na het gesprek:

- Bepalen of en welke schoolregels overschreden zijn en of er dus schoolconsequenties zijn.
- Notitie in Magister (Voor wie is dit zichtbaar?)
- Terugkoppeling andere mentor(en) over situatie

3

OT/ MENTOREN - INDIEN GEWENST-

- Gesprek (tussen) betrokkenen leerlingen faciliteren met daarin samen afspraken maken of het onderling delen van de gemaakte afspraken
- Afspraken noteren in Magister

FOLLOW UP MENTOR/ OT

- Twee weken na gesprek inchecken bij betrokken leerling(en) of het goed gaat met de gemaakte afspraken.

4

BIJ HET NIET NAKOMEN VAN DE AFSPRAKEN (EERSTE KEER)

5

- Mentor/OT gaat opnieuw het gesprek met de leerling aan
- Nieuwe afspraken maken.
- Ouders inlichten (mail of telefonisch).
- Notitie in Magister (zichtbaar voor ouders).
- Anti pest coördinator vragen voor advies over bv inzetten No Blame of interventie met grote groep.

HERHAALDELIJK NIET AAN AFSPRAKEN HOUDEN

- Betrekken teamleider.
- Ouders naar school laten komen.
- Consequenties zoals bv (interne) schorsing.
- Indien nodig hulp aan betrokken leerlingen aanbieden

6

6. Richtlijnen voeren van een gesprek met leerling

naar aanleiding van een (pest)incident of ongewenst gedrag.

- Kun je me vertellen wat er precies is gebeurd?*
Begin het gesprek door de leerling de gelegenheid te geven zijn of haar kant van het verhaal te delen. Dit geeft je de gelegenheid om meer informatie te krijgen.
- Waarom heb je dat gedaan? Wat denk je dat de oorzaken zijn van je gedrag?*
Vraag naar de motivatie achter het (pest)gedrag om inzicht te krijgen in de redenen erachter. Vraag naar mogelijke factoren in het leven van de leerling die zijn of haar gedrag kunnen beïnvloeden, zoals stress, problemen thuis, of andere uitdagingen. Probeer te begrijpen wat de mogelijke oorzaken of triggers van het gedrag kunnen zijn.
- Hoe voel je je over wat er is gebeurd?*
Vraag naar de emoties en gevoelens van de leerling om inzicht te krijgen in hoe hij zich hierbij betrokken voelt.
- Als je kijkt naar de rollen die bij pesten horen, bij welke rol zou jouw aandeel dan passen?*
- Als je terugkijkt op je acties, is er dan iets wat je anders had kunnen doen?*
- Is dit een eenmalige gebeurtenis of gebeurt dit regelmatig?*
- Hoe lang speelt dit al?*
- Heb je met iemand anders over deze situatie gesproken?*
Het kan nuttig zijn om te weten of de leerling al met anderen heeft gesproken, zoals vrienden, experts of ouders.
- Kun je me wat meer vertellen over de mensen die betrokken zijn?*
Door deze vraag kan je achterhalen of er anderen bij de situatie betrokken zijn waar wellicht ook gesprekken mee gevoerd dienen te worden.
- Heb je enig idee hoe dit voor de andere persoon is?*
Moedig empathie aan door de leerling te vragen zich in te leven in het perspectief van de ander.
- Wat denk je dat de gevolgen van dit gedrag kunnen zijn voor jou en de andere persoon?*
Bespreek de mogelijke consequenties van het gedrag, zowel op de korte als lange termijn.
- Hoe denk je dat dit gedrag anderen/ de ander beïnvloedt?*
Help de leerling zich bewust te worden van de gevolgen van zijn of haar gedrag voor anderen.
- Wat denk je dat je zou kunnen doen om deze situatie op te lossen?*
Probeer de puber aan te moedigen om na te denken over mogelijke oplossingen en verantwoordelijkheid te nemen voor zijn gedrag.
- Hoe voel je je over jezelf?*
Peil naar het zelfbeeld van de leerling, omdat laag zelfbeeld soms bepaald (pest)gedrag kan verklaren.
- Reflectievragen*: Wat wil je bereiken in het leven? Wat is je doel? En brengt dit gedrag jou dichterbij dat doel? Gebruik hierbij de reflectievragen in dit document.*
- Is er iets dat je dwarszit of waar je hulp bij nodig hebt? Heb je hulp nodig bij het begrijpen en veranderen van je gedrag?*
Bied aan om hulp te zoeken, bijvoorbeeld bij een vertrouwenspersoon, een psycholoog of een mentor.
- Wat voor afspraken kunnen we maken om dit gedrag te veranderen en ervoor te zorgen dat het niet meer voorkomt?*
Werk samen met de leerling om concrete stappen en afspraken te formuleren om het gedrag te corrigeren en de situatie te verbeteren.
- Naar eigen inzicht mentor: geef de tips op bladzijde ... aan de leerling mee.
- Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt (zie stappenplan pesten).
- Maak een gespreksverslag waarin in ieder geval de afspraken staan en noteer deze in Magister

7. Richtlijnen voeren van een gesprek met de gepeste leerling

naar aanleiding van een (pest)incident of ongewenst gedrag.

1. *Kun je me vertellen wat er aan de hand is?*
Begin het gesprek door de leerling de gelegenheid te geven zijn of haar kant van het verhaal te delen. Dit geeft je de gelegenheid om meer informatie te krijgen.
2. *Hoe voel je je over wat er is gebeurd?*
Vraag naar de emoties en gevoelens van de leerling om inzicht te krijgen in hoe hij zich hierbij betrokken voelt.
3. *Is dit een eenmalige gebeurtenis of gebeurt dit regelmatig?*
4. *Hoe lang speelt dit al?*
5. *Als dit al langer speelt: is er een reden waarom je dit niet eerder verteld hebt?*
6. *Heb je met iemand anders over deze situatie gesproken?*
Het kan nuttig zijn om te weten of de puber al met anderen heeft gesproken, zoals vrienden, experts of ouders.
7. *Kun je me wat meer vertellen over de mensen die betrokken zijn?*
Door deze vraag kan je achterhalen of er anderen bij de situatie betrokken zijn waar wellicht ook gesprekken mee gevoerd dienen te worden.
8. *Heb je enig idee waarom de andere persoon dit doet?*
Moedig empathie aan door de leerling te vragen zich in te leven in het perspectief van de ander.
9. *Hoe heeft deze situatie effect op jou gehad?*
10. *Wat denk je dat wij zou kunnen doen om deze situatie op te lossen?*
Probeer de leerling aan te moedigen om na te denken over mogelijke oplossingen.
11. *Hoe voel je je over jezelf?*
Peil naar het zelfbeeld van de leerling, omdat laag zelfbeeld soms bepaald (pest)gedrag kan verklaren.
12. *Is er iets waar je extra hulp bij nodig hebt?*
Bied aan om hulp te zoeken, bijvoorbeeld bij een vertrouwenspersoon, een psycholoog of een mentor. Maar ook bijvoorbeeld niet alleen over de gangen, vaste plek in de pauze, aanspreekpunt als het mis gaat etc.
13. *Wat voor afspraken kunnen we maken met de andere(n) om dit gedrag te veranderen en ervoor te zorgen dat het niet meer voorkomt?*
Werk samen met de leerling om concrete stappen en afspraken te formuleren om het gedrag van de anderen te corrigeren en de situatie te verbeteren.
14. Naar eigen inzicht mentor: geef de tips op bladzijde ... aan de leerling mee.
15. Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt (zie stappenplan pesten).
16. Maak een gespreksverslag waarin in ieder geval de afspraken staan en noteer deze in Magister

Bijlage – No Blame methode

De No Blame methode werd in de jaren 80 in Engeland door George Robinson en Barbara Maines ontwikkeld. De methode werd vervolgens in Zwitserland en Australië bekend. In Duitsland is de No Blame methode sinds 2002 bekend. De bond voor sociale verdediging in samenwerking met 'actie mens' is bezig de No Blame methode in heel Duitsland op scholen bekend te maken en toe te passen. Inmiddels is de methode in België, Zwitserland, Nederland en beginnend in Oostenrijk en Luxemburg met succes toegepast.

Het is een oplossingsgerichte methode en staat in de traditie van de systeemtheorie en korte termijn therapie van Steve de Shazer. De oplossingsgerichte methode gaat in tegenstelling tot de probleemgeoriënteerde methode ervan uit dat er geen uitgebreide probleemanalyse noodzakelijk is om een probleem op te kunnen lossen. De No Blame methode is dan ook gericht op de mogelijke oplossing van het probleem, het slachtoffer te helpen en het pesten te stoppen. Hoe het probleem eruit ziet, hoe het is ontstaan en wie de dader is, is bij deze methode niet van cruciaal belang.

Het fascinerende van deze methode is dat, ondanks de serieuze problematiek van het pesten, er niet gestraft wordt. De aanpak vertrouwt op de kwaliteiten en bekwaamheden van leerlingen goede oplossingen te bedenken en toe te passen. De No Blame aanpak is een makkelijk toe te passen en waardevol instrument om het pestgedrag te laten stoppen en het slachtoffer te helpen. De methode werkt volgens onderstaande 7 stappen met daarbij een korte uitleg.

Stap 1: gesprek met slachtoffer

- informatie vragen, geen details over wat er juist gebeurd is,
- vraag naar beleving, gevoelens van het doelwit,
- uitleg over aanpak, nadruk op niet-bestaande aspect, vraag toestemming,
- stel met het slachtoffer een groep samen bestaande uit pesters, meelopers, vrienden en/of positief ingestelde jongeren,
- bereikbaar blijven voor het slachtoffer.

Stap 2: gesprek met de groep

- bestaat uit pesters, meelopers, vrienden en/of positief ingestelde jongeren,
- slachtoffer is niet aanwezig, dit kan de probleemoplossende aanpak bemoeilijken.

Stap 3: Het probleem duidelijk maken

- probleem duidelijk maken aan de hand van het verhaal/het gevoel van het slachtoffer,
- geen details van gebeurtenissen, geen beschuldigen,
- duidelijk maken dat er een probleem is dat moet opgelost worden.

Stap 4: De verantwoordelijkheid delen

- nadruk leggen op de oplossing en de toekomst,
- elk groepslid kan bijdragen aan de oplossing.

Stap 5: de groep naar ideeën vragen

- alle positieve voorstellen aanvaarden,
- concreet maken van de voorstellen.

Stap 6: De verantwoordelijkheid overdragen

- de verantwoordelijkheid bij de groep leggen; zij alleen kunnen het probleem oplossen,
- duidelijkheid verschaffen over het vervolgtraject,
- bedanken en vertrouwen geven.

Stap 7: Evaluatie

- Elk lid vertelt afzonderlijk over zijn bijdrage,
- indien het slachtoffer niet helemaal tevreden is, kan de procedure herhaald worden